Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILO JÄÄSKINEN
prednesené 18. októbra 2012 [1]

Vec C-460/09 P

Inalca SpA – Industria Alimentari Carni,
Cremonini SpA
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Mimozmluvná zodpovednosť Únie — Premlčacia lehota — Začiatok plynutia“

I – Úvod

1. Spoločnosti Inalca SpA – Industria Alimentari Carni (ďalej len „Inalca“) a Cremonini SpA (ďalej len „Cremonini“) sa svojím odvolaním domáhajú zrušenia uznesenia Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev zo 4. septembra 2009, Inalca a Cremonini/Komisia (T-174/06, ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým tento súd zamietol ich žalobu, ktorou sa domáhali náhrady škody, ktorú údajne utrpeli v dôsledku toho, že Komisia Európskych spoločenstiev 6. júla 1998 oznámila talianskym úradom závery vyšetrovania, ktoré sa ich týkali (ďalej len „list Komisie zo 6. júla 1998“) [2].

2. Je potrebné zdôrazniť, že odvolateľky Inalca a Cremonini tvrdia – bez toho, aby im v tom Komisia protirečila –, že na základe vnútroštátnych konaní, ktoré sa začali v dôsledku uvedeného listu, boli zbavené akéhokoľvek podozrenia. Komisia v dôsledku toho v roku 2006 skončila konanie o vymáhaní, ktorého predmetom boli odvolateľky v súvislosti so skutočnosťami uvedenými v liste Komisie zo 6. júla 1998.

3. V rámci prejednávanej veci sa má Súdny dvor vyjadriť k premlčacej lehote vzťahujúcej sa na žalobu o určenie mimozmluvnej zodpovednosti Európskej únie a najmä ku kritériám, ktoré určujú začiatok plynutia uvedenej lehoty v danom prípade.

II – Skutkový stav, vnútroštátne konania a konania Spoločenstva

4. Inalca a Cremonini sú súčasťou skupiny spoločností, ktorá pôsobí v oblasti výroby a distribúcie výrobkov určených do reštaurácií, ako aj v oblasti reštauračných služieb.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Uvedené vyšetrovanie viedla jednotka Komisie pre koordináciu predchádzania podvodom (UCLAF) s cieľom overiť zákonnosť niektorých vývozných náhrad za hovädzie mäso určené do Jordánska.

5. Na základe vyšetrovania uskutočneného v Jordánsku vo februári a v marci 1998 v rámci režimu vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky Komisia listom zo 6. júla 1998 informovala talianske úrady, že z Talianska pochádzalo 2 272 ton z celkových 37 978 ton hovädzieho mäsa, ktoré boli vyvezené z Európskeho spoločenstva bez akéhokoľvek colného vyhlásenia o prepustení na jordánsky trh. Komisia v tomto liste okrem iného vyzvala talianske úrady, aby zistili meno vývozcu a začali konanie o vymáhaní vývozných náhrad, a pokiaľ sa preukáže spoluvina, aby začali trestné stíhania.

6. Príslušný taliansky správny orgán v listoch z 15. januára 1999 oznámil spoločnostiam Inalca a Cremonini rozhodnutia o vymáhaní náhrad za sporné vývozy (ďalej len „rozhodnutia o vymáhaní z 15. januára 1999“)[3]. Odvolateľky podali proti uvedeným rozhodnutiam správne žaloby, ktoré boli zamietnuté rozhodnutiami zo 7. marca 2000.

7. Talianske úrady 16. februára 1999 oznámili príslušnému talianskemu súdnemu orgánu výsledky vyšetrovania Komisie, ktoré mali za následok začatie trestného konania proti právnym zástupcom odvolateliek.

8. Dňa 30. novembra 1999 odvolateľky zriadili dve poistné záruky („polizze fideiussorie“), aby dosiahli prerušenie konania o vymáhaní dlžných súm.

9. Podnet na začatie trestného konania bol odložený 18. decembra 2002. V civilnom rozsudku vydanom 16. januára 2004 sa konštatovalo, že výhrady uvedené vo vzťahu k spoločnosti Inalca na podporu rozhodnutia o vymáhaní z 15. januára 1999 boli nedôvodné a že sumu, ktorej zaplatenie sa požadovalo, nedlžila spoločnosť Inalca. V civilnom rozsudku vydanom 27. apríla 2005 boli uvedené analogické konštatovania v prospech spoločnosti Cremonini.

10. V listoch z 22. a 23. marca 2004 talianske úrady vyhoveli návrhu spoločnosti Inalca na zrušenie rozhodnutia o vymáhaní z 15. januára 1999, ktoré sa jej dotýkalo, a poistná záruka zriadená touto spoločnosťou bola zrušená. V listoch z 22. a 23. decembra 2004 sa rovnako vyhovelo návrhu spoločnosti Cremonini na zrušenie rozhodnutia o vymáhaní z 15. januára 1999, ktoré sa jej dotýkalo, a poistná záruka zriadená touto spoločnosťou bola zrušená.

11. Listom z 27. januára 2005 spoločnosť Inalca požiadala Komisiu o náhradu škody, ktorú utrpela v dôsledku vyšetrovania, ktoré Komisia začala, a záverov, ktoré Komisia oznámila talianskym úradom. Listom z 15. apríla 2005 Komisia[4] informovala spoločnosť Inalca, že nemôže vyhovieť tejto žiadosti o náhradu škody, keďže prípadné právo na odškodnenie je v každom prípade premlčané na základe článku 46 Štatútu Súdneho dvora.

12. Komisia rozhodnutím č. 2006/678/ES z 3. októbra 2006[5] (ďalej len „rozhodnutie Komisie z 3. októbra 2006“) odstránila nezrovnalosti vo vývozných náhradách hovädzieho mäsa určeného do Jordánska, ktoré boli oznámené Talianskej republike, zo zoznamu oznámení uvedených v článkoch 3 a 5 nariadenia Rady (EHS) č. 595/91 zo 4. marca 1991 o nezrovnalostiach a vymáhaní čiastok neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Spoločnej poľnohospodárskej politiky a organizácie informačného systému v tejto oblasti, ktorým sa ruší nariadenie (EHS) č. 283/72 (Ú. v. ES L 67, s. 11; Mim. vyd. 03/011, s. 171).

3 — V uvedených rozhodnutiach sa spomína článok 8 nariadenia Rady (EHS) č. 729/70 z 21. apríla 1970 o financovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 94, s. 13), ktorého odsek 1 stanovuje: „[č]lenské štáty v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami vykonajú opatrenia potrebné na... uistenie sa o tom, že transakcie financované fondom sa skutočne správne uskutočnili a vykonali;... predchádzanie nezrovnalostiam a ich riešenie [a] vymáhanie čiastok stratených v dôsledku nezrovnalostí alebo nedbanlivosti“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa odseku 2 uvedeného článku členské štáty oznámia Komisii opatrenia prijaté na tieto účely a najmä stav správnych a súdnych konaní.

4 — Uvedený list zaslal generálny riaditeľ Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), ktorý je právnym nástupcom UCLAF.

5 — Rozhodnutie Komisie o finančnom postupe, ktorý sa má uplatňovať, pokiaľ ide o vyúčtovanie výdavkov financovaných Záručnou sekciou Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu v určitých prípadoch nezrovnalostí zo strany prevádzkovateľov (Ú. v. EÚ L 278, s. 24) (pozri s. 31 tohto rozhodnutia).

13. Odvolateľky listom z 9. marca 2006 požiadali Komisiu o náhradu vzniknutej škody, ktorá bola vyčíslená celkovo na 2 861 000 eur. Komisia na túto žiadosť vôbec nereagovala.

III – Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnuté uznesenie

14. Odvolateľky návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 27. júna 2006 podali žalobu na Súd prvého stupňa, v ktorej navrhli určiť mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva a uložiť Komisii povinnosť nahradiť údajne vzniknutú škodu vyčíslenú na 2 861 000 eur a zaplatiť súvisiace kompenzačné úroky, ako aj prípadné úroky z omeškania.

15. Komisia samostatným podaním z 18. septembra 2006 vzniesla námietku neprípustnosti podľa článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa na základe toho, že žaloba je neprípustná z dôvodu premlčania podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora.

16. Pokiaľ ide o prípustnosť, Súd prvého stupňa v bode 46 napadnutého uznesenia pripomenul, že premlčacia lehota na podanie žaloby o určenie mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva začína plynúť, ak sú splnené všetky podmienky, ktorým povinnosť náhrady škody podlieha, najmä ak bola konkretizovaná škoda, ktorá sa má nahradiť. V bode 47 napadnutého uznesenia Súd prvého stupňa pripomenul, že v prípade, ak zodpovednosť Spoločenstva vyplýva z normatívneho aktu, premlčacia lehota začína plynúť, ak nastali škodlivé účinky tohto aktu. Konkrétne uviedol, že v sporoch, ktoré vznikli na základe individuálnych aktov, ako je to v prejednávanej veci, začne táto lehota plynúť až od okamihu, keď k ujme skutočne došlo. V bode 49 napadnutého uznesenia z toho vyvodil záver, že presný okamih, keď skutočne nastali údajné škodlivé účinky vo vzťahu k odvolateľkám, sa mal stanoviť preskúmaním majetkovej a nemajetkovej ujmy, o ktorej náhradu odvolateľky žiadali.

17. Pokiaľ ide o majetkovú ujmu, Súd prvého stupňa v bode 51 napadnutého uznesenia v prvom rade konštatoval, že k ujme spojenej so zriadením poistných záruk u poisťovne došlo s určitosťou od 30. novembra 1999, keď odvolateľky uzavreli uvedené poistky, a zamietol tak tvrdenie odvolateliek, že škodlivé účinky sporného listu nastali s určitosťou až pri prijatí rozhodnutia Komisie z 3. októbra 2006. Súd prvého stupňa však v bodoch 59 a 64 napadnutého uznesenia uviedol, že ujma pozostávajúca z výdavkov súvisiacich so zriadením poistných záruk mala pokračujúci charakter a že žaloba smerujúca k náhrade tejto ujmy bola prípustná, pokiaľ ide o zmluvy obnovené po 27. júni 2001.

18. Pokiaľ ide ďalej o výdavky vynaložené na služby právnej pomoci a právneho poradenstva, ako aj personálne výdavky spôsobené správou predmetných spisov, Súd prvého stupňa v bodoch 71 a 73 napadnutého uznesenia konštatoval, že ujmy pozostávajúce z týchto výdavkov mali jednorazový charakter a že v dôsledku toho je žaloba o náhradu s nimi súvisiacej škody premlčaná.

19. Pokiaľ ide napokon o návrh na náhradu škody, ktorá údajne vznikla vo forme ušlého zisku z dôvodu následného zníženia dostupných finančných prostriedkov v nadväznosti na zaplatenie splátok poistného spojených so zriadením poistných záruk a výdavkov na právnu pomoc a právne poradenstvo, ako aj personálnych výdavkov, Súd prvého stupňa v bode 74 napadnutého uznesenia rozhodol, že návrh odvolateliek nie je dostatočne určitý a treba ho zamietnuť ako neprípustný.

20. Čo sa týka nemajetkovej ujmy, Súd prvého stupňa v bode 77 napadnutého uznesenia rozhodol, že žaloba, ktorá sa jej týka, je premlčaná v rozsahu, v akom došlo k údajnej škode od začatia týchto konaní v rokoch 1999 a 2000, teda viac ako päť rokov pred podaním žaloby. V bode 78 napadnutého uznesenia zamietol tvrdenie odvolateliek, že táto ujma mala pokračujúci charakter až do vyhlásenia rozsudku 27. apríla 2005, a v bode 79 toho istého uznesenia dodal, že odvolateľky sa v každom prípade iba odvolávajú na zásah do ich obchodnej povesti bez toho, aby k tomu poskytli akúkoľvek informáciu. Súd prvého stupňa z toho v bode 81 napadnutého uznesenia vyvodil, že žaloba je prípustná iba v časti, v ktorej smeruje k náhrade ujmy vyplývajúcej zo zaplatenia splátok poistného spojených so zriadením poistných záruk od 27. júna 2001.

21. Súd prvého stupňa po tom, ako pripomenul ustálenú judikatúru, na základe ktorej vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva podlieha v zmysle článku 288 druhého odseku ES splneniu súboru podmienok, a to protiprávnosti konania vytýkaného inštitúcii, skutočnej existencii škody a existencii príčinnej súvislosti medzi údajným konaním a namietanou škodou, v bode 85 napadnutého uznesenia z vecného hľadiska uviedol, že ak nie je splnená jedna z troch podmienok vzniku zodpovednosti Spoločenstva, nároky na náhradu škody treba zamietnuť bez toho, aby bolo potrebné skúmať, či sú splnené ostatné dve podmienky.

22. V bode 90 napadnutého uznesenia Súd prvého stupňa konštatoval, že bez toho, aby bolo potrebné vyjadriť sa k otázke, či ujmu spôsobenú rozhodnutiami o vymáhaní z 15. januára 1999 možno pripísať Komisii, ujma vyplývajúca zo zriadenia poistných záruk nebola priamo spôsobená listom Komisie zo 6. júla 1998.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené Súd prvého stupňa v bode 94 napadnutého uznesenia rozhodol, že žalobu o náhradu škody, ktorú podali odvolateľky, treba v rozsahu, v akom je prípustná, zamietnuť ako zjavne bez právneho základu.

IV – Odvolanie a vzájomné odvolanie

24. Odvolateľky vo svojom odvolaní navrhujú, aby Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie a vrátil vec Súdu prvého stupňa a tiež aby uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy tohto konania a konania týkajúceho sa veci T-174/06. Na podporu svojho odvolania odvolateľky uvádzajú sedem odvolacích dôvodov.

25. Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu reaguje na týchto sedem odvolacích dôvodov.

26. Komisia okrem toho podáva vzájomné odvolanie založené na nesprávnom právnom posúdení a okrem iného navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie v rozsahu, v akom vyhlasuje žalobu za čiastočne prípustnú, a aby ďalej rozhodol spor tak, že túto žalobu zamietne v celom rozsahu ako neprípustnú, a aby v každom prípade uložil odvolateľkám povinnosť nahradiť trovy konania na oboch stupňoch.

V – Analýza

27. Vzhľadom na jeho rozhodujúci charakter je potrebné preskúmať najprv vzájomné odvolanie, ktoré podala Komisia.

A – *O vzájomnom odvolaní Komisie*

1. Argumentácia Komisie

28. Komisia vo svojom vzájomnom odvolaní navrhuje, aby Súdny dvor objasnil svoju judikatúru, pokiaľ ide o deň, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota v prípade žalôb na náhradu škody a úrokov v iných veciach, ako sú tie, v ktorých zodpovednosť vyplýva z normatívneho aktu.

29. Komisia v prvom rade tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že v bodoch 46 a 47 napadnutého uznesenia rozhodol, že dňom, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota v prejednávanej veci, je deň, keď nastali škodlivé účinky aktu. Komisia pripomína, že v prípade zodpovednosti Únie vyplývajúcej z normatívneho aktu bol zavedený osobitný režim. Táto úprava vychádza z osobitosti ujmy vyplývajúcej z normatívneho aktu, ktorý vyvoláva účinky vo vzťahu k jednotlivcom až neskôr, ale neuplatňuje sa v iných prípadoch, v ktorých zodpovednosť vyplýva najmä z konkrétnych konaní alebo skutočností.

30. Komisia subsidiárne tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že v bode 47 napadnutého uznesenia rozhodol, že žaloba o náhradu škody, ktorá mu bola predložená na rozhodnutie, sa týka sporu, ktorý vznikol z individuálnych aktov v zmysle rozsudku Holcim (Deutschland)/Komisia [6], hoci nešlo o individuálny akt, ktorý by vyvolával záväzné účinky vo vzťahu k subjektu, ktorému bol určený.

31. Komisia sa ďalej subsidiárne domnieva, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že svojvoľne zmenil kritériá uplatnené v už citovanom rozsudku Holcim (Deutschland)/Komisia. Komisia konštatuje, že v tomto prípade začína premlčacia lehota plynúť odo dňa, keď došlo k skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody, teda od 6. júla 1998, keď je datovaný list Komisie, ak nie – a najneskôr – odo dňa, keď sa odvolateľky dozvedeli o tomto liste, a to prostredníctvom rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999 [7].

32. Okrem toho, ak majú uplatňované ujmy pokračujúci charakter, Komisia poznamenáva, že v praxi môže žaloba o zodpovednosť zostať dostupná, a to aj na účely čiastočného odškodnenia, počas veľmi dlhého obdobia až do uplynutia piateho roku od okamihu, keď sa žalobkyňa sťažovala na posledné škodlivé dôsledky napadnutého aktu. Úlohou premlčacej lehoty už nie je zabrániť podaniu žaloby, ale len obmedziť výšku nahraditeľnej ujmy na ujmu vzniknutú počas piatich rokov, ktoré predchádzali podaniu žaloby.

33. Odvolateľky sa domnievajú, že vzájomné odvolanie Komisie treba zamietnuť.

2. Analýza

34. Súdny dvor má rámci vzájomného odvolania overiť, či Súd prvého stupňa správne počítal premlčaciu lehotu od okamihu konštatovanom v napadnutom uznesení.

35. Pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej lehoty, je potrebné pripomenúť, že v súlade s článkom 46 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie „nároky vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti Únie sa premlčujú po uplynutí piatich rokov od udalosti, ktorá ich vyvolala“.

36. Začiatok plynutia päťročnej premlčacej lehoty konkretizovala judikatúra v rozličných prípadoch. Pokiaľ teda ide o prípady, v ktorých zodpovednosť Únie vyplýva z normatívneho aktu, táto premlčacia lehota nemôže začať plynúť pred tým, ako nastanú škodlivé účinky tohto aktu, a teda pred okamihom, keď mali dotknuté subjekty utrpieť určitú škodu. [8] V prípade sporov vyplývajúcich z individuálnych

6 — Rozsudok z 19. apríla 2007, (C-282/05 P, Zb. s. I-2941, bod 29).

7 — V bode 16 vyjadrenia k odvolaniu a vzájomného odvolania Komisia odkazuje na 15. júl 1999. Zdá sa mi však, že ide o zjavnú chybu v písaní a treba tým rozumieť „15. január 1999“ ako v ostatných bodoch uvedeného dokumentu.

8 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. novembra 1984, Birra Wührer a i./Rada a Komisia (256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 a 282/82, Zb. s. 3693, bod 15), ako aj zo 17. júla 2008, Komisia/Cantina sociale di Dolianova a i. (C-51/05 P, Zb. s. I-5341, bod 54).

aktov začne premlčacia lehota plynúť, keď rozhodnutie vyvolalo účinky vo vzťahu k osobám, ktorých sa týka. [9] V ostatných prípadoch uvedená premlčacia lehota nemôže začať plynúť pred tým, než sú splnené všetky podmienky, ktorým podlieha povinnosť náhrady škody, a najmä nie pred tým, než je konkretizovaná škoda, ktorá sa má nahradiť. [10]

37. Je potrebné uviesť dve dôležité poznámky, ktoré sa týkajú jednak pravidiel počítania premlčacej lehoty a jednak jej presného začiatku.

38. Pokiaľ ide po prvé o pravidlá počítania premlčacej lehoty, je potrebné poznamenať, že Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení vychádza z myšlienky, že na účely analýzy otázky, či je návrh týkajúci sa náhrady škody premlčaný alebo nie, sa rozhodujúci deň určí v závislosti od dátumu podania žaloby na tento súd. Táto žaloba bola podaná 27. júna 2006, pričom Súd prvého stupňa stanovil 27. jún 2001 za začiatok plynutia premlčacej lehoty.

39. Taký prístup založený na „opačnej časovej postupnosti“ môže byť však v prejednávanej veci nebezpečný. Je potrebné pripomenúť, že článok 46 Štatútu Súdneho dvora uvádza naopak normálnu časovú postupnosť, pričom definuje začiatok premlčacej lehoty v závislosti odo dňa, keď nastala udalosť, ktorá spôsobila škodu. [11]

40. Je preto potrebné určiť akt alebo udalosť, ktorú možno pripísať inštitúcii Únie a ktorá mohla spôsobiť plynutie premlčacej lehoty. V tejto súvislosti je potrebné uviesť nasledujúce.

41. Komisia zastáva názor, že premlčacia lehota v tomto prípade začína plynúť odo dňa, keď došlo k skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody, teda od listu Komisie zo 6. júla 1998, alebo v každom prípade odo dňa, keď sa odvolateľky dozvedeli o tomto liste, teda od dátumu rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999.

42. Podľa opisu skutkového stavu, ktorý vykonal Súd prvého stupňa, sa zdá, že dátum listu Komisie zo 16. júla 1998 zodpovedá prvému dátumu, keď Komisia konala v tejto veci.

43. Škodlivý účinok – za predpokladu, že k nemu došlo –, možno skutočne spojiť s listom Komisie zo 6. júla 1998. Nejde však o normatívny akt, ani o individuálny akt, a okrem toho ani o napadnuteľný akt. Súdny dvor mal už príležitosť analyzovať tento typ dokumentov vo veci Nutral/Komisia. [12] Uviedol, že tu ide o osobitnú formu spolupráce medzi Komisiou a členským štátom. Je možné charakterizovať ju ako odporúčanie Komisie členskému štátu, ktoré sa prejavuje konkrétnymi povinnosťami dotknutých hospodárskych subjektov, ktoré sú individualizované prijatím vnútroštátneho rozhodnutia.

44. Hoci teda list Komisie zo 6. júla 1998 naozaj spôsobil škodu, ktorú si uplatňujú odvolateľky, nič to nemení na tom, že vzhľadom na povahu a neúplnosť tohto dokumentu nemohol sám osebe spôsobiť v prejednávanej veci plynutie premlčacej lehoty. Uvedený list musel byť nevyhnutne konkretizovaný a individualizovaný ďalšími opatreniami, teda v prejednávanej veci rozhodnutiami o vymáhaní

9 — Pozri v tomto zmysle už citovaný rozsudok Holcim (Deutschland)/Komisia.

10 — Pozri uznesenia Súdu prvého stupňa zo 4. augusta 1999, Fratelli Murri/Komisia (T-106/98, Zb. s. II-2553, bod 25), zo 14. septembra 2005, Ehcon/Komisia (T-140/04, Zb. s. II-3287, bod 53), ako aj rozsudok Všeobecného súdu z 28. septembra 2010, C-Content/Komisia (T-247/08, bod 53). Naproti tomu každodenná strata úrokov plynúcich z hodnoty škody nebráni uplynutiu uvedenej lehoty. Totiž vzhľadom na to, že úroky sa počítajú z hodnoty škody ku dňu, keď bola táto škoda konkretizovaná, ich cieľom je iba získať aktuálne odškodnenie a nemožno ich zamieňať s udalosťou, ktorá viedla k žalobe v zmysle článku 46 Štatútu Súdneho dvora a ktorá predstavuje okamih, v ktorom začína plynúť premlčacia lehota (pozri bod už citovaného 28 uznesenia Fratelli Murri/Komisia).

11 — Je potrebné odlíšiť túto situáciu od tej, ktorá bola predmetom rozsudku Súdu prvého stupňa z 11. januára 2002, Biret International/Rada (T-174/00, Zb. s. II-17, bod 41). V tomto poslednom uvedenom rozsudku škodlivé účinky, ktoré boli údajné spôsobené žalobkyni, totiž vznikli v dôsledku prijatia a zachovania platnosti dovozného embarga, o ktorom rozhodlo Spoločenstvo. V tomto prípade Súd prvého stupňa uviedol, že ak škoda nebola spôsobená jednorazovo, ale vznikala každodenne počas určitého obdobia z dôvodu zachovania platnosti nezákonného aktu, premlčanie podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora sa v závislosti od dátumu aktu prerušenia uplatní na obdobie pred viac ako piatimi rokmi od tohto dátumu bez toho, aby tým boli dotknuté práva, ktoré vznikli v priebehu neskorších období. V prejednávanej veci to však nie je tak.

12 — Rozsudok z 23. novembra 1995, (C-476/93 P, Zb. s. I-4125, bod 30).

z 15. januára 1999. Tieto rozhodnutia teda konkretizovali prípadnú škodu tým, že stanovili povinnosť vymáhania a individualizovali odvolateľky. Od prijatia uvedených rozhodnutí boli odvolateľky úplne informované o situácii a finančných dôsledkoch, ktoré z nej mohli vyplývať. Škodlivý účinok listu Komisie zo 6. júla 1998 sa prejavil až zmenou právneho postavenia odvolateliek vo vnútroštátnom práve v dôsledku prijatia vnútroštátnych rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999. V prejednávanej veci je teda potrebné stanoviť dátum prijatia vnútroštátnych rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999 za začiatok premlčacej lehoty, pokiaľ ide o určenie zodpovednosti Únie.

45. Vzhľadom na to premlčacia lehota, ktorá začala plynúť v januári 1999, uplynula o päť rokov neskôr, teda v januári 2004. Cieľom tejto lehoty je vopred stanoviť obdobie, počas ktorého sa možno dovolávať zodpovednosti Únie. Každý subjekt, ktorý chcel uplatniť zodpovednosť Únie z dôvodu listu Komisie zo 6. júla 1998, po ktorom nasledovali rozhodnutia o vymáhaní z 15. januára 1999 prijaté talianskymi úradmi, to musel urobiť v priebehu obdobia piatich rokov po prijatí uvedených rozhodnutí. Jediným účinným prostriedkom na prerušenie tejto lehoty bolo podanie žaloby. Článok 340 ZFEÚ totiž nebráni tomu, aby bol na Súdny dvor podaný návrh s cieľom s dostatočnou istotou konštatovať v zásade zodpovednosť Únie z dôvodu bezprostrednej a predvídateľnej škody, aj keď ešte nemožno škodu presne vyčísliť. [13]

46. V dôsledku toho treba v prejednávanej veci za začiatok premlčacej lehoty stanoviť deň, keď sa odvolateľky dozvedeli o rozhodnutiach o vymáhaní z 15. januára 1999.

47. Ako som však už uviedol, päťročná premlčacia lehota, ktorá začala plynúť v januári 1999 pri prijatí rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999, uplynula v januári 2004. V dôsledku toho treba žalobu podanú na Súde prvého stupňa 27. júna 2006 považovať za oneskorenú.

48. Vzájomnému odvolaniu Komisie treba teda vyhovieť a zároveň v zostávajúcej časti žalobu zamietnuť vzhľadom na to, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že v bodoch 46 a 47 napadnutého uznesenia konštatoval, že v prejednávanej veci začala premlčacia lehota plynúť až vtedy, keď skutočne došlo k ujme v nadväznosti na list Komisie zo 6. júla 1998, a vzhľadom na to, že Súd prvého stupňa kvalifikoval každoročné predĺženie poistných záruk ako odlišné skutočnosti zakladajúce nárok na náhradu škody, ktoré mohli predĺžiť premlčaciu lehotu.

49. Z toho vyplýva, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia aj v bode 75 napadnutého uznesenia tým, že vyhlásil žalobu za čiastočne prípustnú.

50. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor:

— rozhodol o vzájomnom odvolaní tak, že zruší napadnuté uznesenie v časti, v ktorej sa ním vyhlasuje žaloba za čiastočne prípustnú, a

— zamietol žalobu v celom rozsahu ako neprípustnú.

B – *O prvých šiestich dôvodoch hlavného odvolania*

51. Odvolateľky vo svojom odvolaní uvádzajú odvolacie dôvody založené na rozpornom odôvodnení, na porušení judikatúry Spoločenstva, na porušení článku 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, na skreslení uvádzaných tvrdení a na nesprávnom právnom posúdení.

13 — Pozri rozsudky Súdneho dvora z 2. júna 1976, Kampffmeyer a i./Komisia a Rada (56/74 až 60/74, Zb. s. 711, bod 6), zo 14. januára 1987, Zuckerfabrik Bedburg a i./Rada a Komisia (281/84, Zb. s. 49, bod 14), ako aj uznesenie Súdu prvého stupňa zo 14. decembra 2005, Arizona Chemical a i./Komisia (T-369/03, Zb. s. II-5839, bod 106).

52. Vzhľadom na to, že navrhujem, aby Súdny dvor vyhovel vzájomnému odvolaniu Komisie a zamietol žalobu v celom rozsahu ako neprípustnú, keďže bola podaná oneskorene, už nie je potrebné skúmať v rozsudku prvých šesť dôvodov hlavného odvolania.

53. Preskúmam ich teraz teda iba subsidiárne a len pre úplnosť. Okrem toho, keďže druhý, tretí a štvrtý odvolací dôvod sa týkajú škody spojenej s ušlým ziskom a nemajetkovej ujmy, treba sa nimi zaoberať spoločne.

1. O prvom odvolacom dôvode

54. Prvý dôvod hlavného odvolania odvolateliek je založený na rozpornosti odôvodnenia a na porušení judikatúry Spoločenstva, pokiaľ ide o rozlišovanie medzi procesným kritériom týkajúcim sa začiatku premlčacej lehoty a overením existencie podmienok zodpovednosti.

55. Súd prvého stupňa podľa odvolateliek v bode 55 napadnutého uznesenia pochybil, keď nezohľadnil rozhodnutie Komisie z 3. októbra 2006. Až do prijatia tohto rozhodnutia sa totiž odvolateľky nachádzali v stave právnej neistoty, pokiaľ išlo o existenciu a výšku vzniknutej škody, ku ktorej došlo s určitosťou až v roku 2006. Odvolateľky tvrdia, že Súd prvého stupňa v bode 55 napadnutého uznesenia tiež nesprávne vychádzal zo zámeny medzi procesných kritériom týkajúcim sa začiatku premlčacej lehoty a konštatovania existencie podmienok zodpovednosti.

56. Súd prvého stupňa mal podľa odvolateliek zohľadniť 3. október 2006, keď Komisia prijala rozhodnutie o skončení konania.

57. Odvolateľky teda tvrdia, že premlčacia lehota začala plynúť až po tom, ako škoda vyšla najavo.

58. Túto analýzu však treba zamietnuť z viacerých dôvodov.

59. Z podaní samotných odvolateliek v prvom rade vyplýva, že odvolateľky utrpeli škodu pred rozhodnutím Komisie z 3. októbra 2006. Odvolateľky spomínajú napríklad zriadenie poistných záruk, ktoré sa uskutočnilo v roku 1999 a malo za následok platenie splátok poistného v termínoch uvedených v týchto zárukách. V tomto ohľade nemožno oprávnene tvrdiť, že bez ohľadu na existenciu škody – za predpokladu, že bola preukázaná –, začne premlčacia lehota plynúť až o sedem rokov neskôr v roku 2006. Relevantným dňom preto nemôže byť deň, ktorý navrhujú odvolateľky.

60. Okrem toho premlčacia lehota neplynie od okamihu, keď je akt, ktorý škodu spôsobil, odstránený z právneho poriadku. Práve túto skutočnosť Súdny dvor pripomenul v rozsudku Holcim (Deutschland)/Komisia [14], pokiaľ ide o rozhodnutie zrušené súdom Únie, pričom poznamenal, že pre plynutie premlčacej lehoty nemá význam, že protiprávne konanie Únie bolo konštatované súdnym rozhodnutím.

2. O druhom odvolacom dôvode

61. Pokiaľ ide o premlčanie nárokov týkajúcich sa výdavkov na pomoc a právne poradenstvo a personálnych výdavkov, ktoré odvolateľky vynaložili, odvolateľky tvrdia, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je zjavne rozporné a že Súd prvého stupňa porušil ustálenú judikatúru Spoločenstva.

14 — Už citovaný (bod 31).

62. Tento odvolací dôvod treba zamietnuť. Súd prvého stupňa v bode 71 napadnutého uznesenia správne kvalifikoval ujmu pozostávajúcu z výdavkov na pomoc a právne poradenstvo a z personálnych výdavkov, ktoré vznikli odvolateľkám, ako ujmu, ktorá má jednorazový charakter, a vyvodil z toho, že žaloba bola v tomto smere oneskorená. Odvolateľky si zamieňajú lehotu uplatniteľnú na podanie žaloby so vznikom škody. Ak sa Súdny dvor stotožní s mojou analýzou, ktorá sa týka začiatku premlčacej lehoty, žaloba o náhradu škody mala byť podaná najneskôr v januári 2004, aj pokiaľ ide o vyššie uvedené ujmy, čo sa nestalo. [15]

3. O treťom, štvrtom a piatom odvolacom dôvode

63. Tretí, štvrtý a piaty odvolací dôvod sa týkajú škody, ktorá údajne vznikla vo forme ušlého zisku a nemajetkovej ujmy.

64. V treťom odvolacom dôvode odvolateľky tvrdia, že Súd prvého stupňa skreslil tvrdenia a porušil článok 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa tým, že návrh na náhradu škody, ktorú odvolateľky utrpeli vo forme ušlého zisku, vyhlásil za neprípustný.

65. Okrem toho podľa štvrtého odvolacieho dôvodu Súd prvého stupňa porušil judikatúru a použil zjavné nelogické odôvodnenie, pokiaľ ide o premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

66. Odvolateľky napokon v piatom odvolacom dôvode tvrdia, že Súd prvého stupňa porušil článok 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa a judikatúru v oblasti nemajetkovej ujmy a že odôvodnenie Súdu prvého stupňa je zjavne nelogické, keďže tento súd rozhodol, že návrh na náhradu nemajetkovej ujmy je v každom prípade neprípustný.

67. Pokiaľ ide o v prvom rade o prípustnosť návrhov na náhradu údajnej škody vyplývajúcej z ušlého zisku a údajnej nemajetkovej ujmy, tvrdenia odvolateliek nemôžu uspieť. Súd prvého stupňa zamietol návrhy v bodoch 74 a 80 napadnutého uznesenia, pričom vychádzal z ich abstraktného charakteru. Z dôvodu ich neurčitosti tieto návrhy neboli v súlade s článkom 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Je však nesporné, že podľa judikatúry treba na podporu návrhov týkajúcich sa náhrady škody vyplývajúcej z ušlého zisku a nemajetkovej ujmy predložiť dostatočné dôkazy. Aj v prípade tohto druhu škody totiž prináleží odvolateľkám, aby predložili dôkaz o existencii tejto ujmy, ako aj údaje, na ktorých sa posúdenie zakladá. [16]

68. Okrem toho, pokiaľ ide o údajne pokračujúci charakter uplatňovanej nemajetkovej ujmy, Súd prvého stupňa v bodoch 77 a 78 napadnutého uznesenia uvedený charakter správne zamietol.

4. O šiestom odvolacom dôvode

69. V šiestom odvolacom dôvode odvolateľky uvádzajú, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa podmienky príčinnej súvislosti tým, že dospel k záveru, že medzi konaním vytýkaným Komisii a údajnou ujmou neexistovala príčinná súvislosť, pokiaľ ide o návrh na náhradu škody vyplývajúcej zo zaplatenia splátok poistného spojených so zriadením poistných záruk, v rozsahu, v akom bol uvedený návrh posúdený ako prípustný.

70. Komisia sa domnieva, že odvolací dôvod je v každom prípade zjavne bez právneho základu.

15 — Aj za predpokladu, že by bol taký návrh prípustný, veľmi pochybujem, že by bolo možné vyžadovať, aby Komisia znášala právne výdavky súvisiace s vnútroštátnymi konaniami, keďže znášanie uvedených výdavkov treba vyriešiť v rámci vnútroštátneho konania (pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 16. júla 2009, SELEX Sistemi Integrati/Komisia, C-481/07 P, body 20 až 26).

16 — Pozri už citovaný rozsudok SELEX Sistemi Integrati/Komisia (bod 37). Je však pravda, že v určitých veciach týkajúcich sa zamestnancov inštitúcií Únie Súd prvého stupňa a Súd pre verejnú službu Európskej únie prijali také návrhy bez toho, aby zakaždým podrobne konkretizovali kritériá, ktoré zohľadnili pri uskutočnení výpočtu.

71. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že odvolací dôvod sa týka iba tej časti žaloby, ktorú Súd prvého stupňa vyhlásil za prípustnú. Ak sa však Súdny dvor stotožní s mojou analýzou, ktorá sa týka začiatku premlčacej lehoty, napadnuté uznesenie bude musieť byť v každom prípade v tejto časti zrušené aj na základe vzájomného odvolania podaného Komisiou.

72. Pre úplnosť uvádzam, že pokiaľ ide o príčinnú súvislosť, Súd prvého stupňa v bode 92 napadnutého uznesenia analogicky s už citovaným rozsudkom Holcim (Deutschland)/Komisia správne konštatoval, že možnosť zriadiť poistnú záruku bola ponechaná na voľné posúdenie odvolateliek a nemala vôbec povinný charakter, ktorý by vyplýval z prijatia vnútroštátnych rozhodnutí o vymáhaní z 15. januára 1999. Pokiaľ by si totiž odvolateľky vybrali možnosť okamžite zaplatiť vývozné náhrady, vyhli by sa povinnosti zaplatiť výdavky spojené so zriadením uvedených záruk. Ako navyše Komisia konštatovala na pojednávaní, v tomto prípade boli dotknuté sumy odvolateľkám vrátené s úrokmi. Šiesty odvolací dôvod sa preto zdá byť zjavne nedôvodný, takže ho navrhujem tiež zamietnuť.

73. Z toho vyplýva, že žiadny zo šiestich odvolacích dôvodov uvedených v bode 51 týchto návrhov nie je dôvodný. Tieto dôvody treba teda v každom prípade zamietnuť ako nedôvodné.

C – O siedmom odvolacom dôvode

74. Vo svojom poslednom odvolacom dôvode odvolateľky navrhujú, aby Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie z dôvodu porušenia zásady primeranej dĺžky trvania konania.

75. Odvolateľky v prvom rade tvrdia, že vzhľadom na skutkové a procesné okolnosti prejednávanej veci nie je opodstatnené uplatniť judikatúru Súdneho dvora, ktorá v prípadoch neprimeranej dĺžky trvania konania pred Všeobecným súdom podmieňuje možnosť dosiahnuť zrušenie rozhodnutia Všeobecného súdu preukázaním, že neprimeraná dĺžka trvania konania mala vplyv na rozhodnutie vo veci bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť dosiahnuť náhradu škody spôsobenej neprimeranou dĺžkou trvania konania v súlade s článkami 235 ES a 288 ES.

76. Odvolateľky subsidiárne tvrdia, že neprimeraná dĺžka trvania konania mala v každom prípade vplyv na konečný výsledok sporu.

77. Komisia spochybňuje všetky tieto tvrdenia, pričom sa odvoláva na ich neprípustnosť.

78. Poznamenávam, že odvolací dôvod založený na prekročení primeranej lehoty na rozhodnutie, pokiaľ ide o konanie pred Súdom prvého stupňa, nebol uvedený v konaní pred Súdom prvého stupňa.[17] Odvolateľky totiž ani nemali príležitosť urobiť to v konaní pred Súdom prvého stupňa, keďže Súd prvého stupňa rozhodol uznesením bez pojednávania.

79. Je potrebné pripomenúť, že hoci nedodržanie primeranej lehoty na rozhodnutie zo strany Všeobecného súdu môže, pokiaľ sa preukáže, viesť k návrhu o náhradu škody na základe žaloby podanej žalobcom proti Únii podľa ustanovení článku 268 ZFEÚ v spojení s článkom 340 druhým odsekom ZFEÚ, nič to nemení na tom, že článok 113 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora stanovuje, že v rámci odvolania musia návrhy odvolateľa smerovať k úplnému alebo čiastočnému zrušeniu rozhodnutia Všeobecného súdu a prípadne k čiastočnému alebo úplnému vyhoveniu návrhom, ktoré boli predložené v prvostupňovom konaní.[18] V tomto prípade to však tak nie je.

17 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia (C-385/07 P, Zb. s. I-6155, bod 195).

18 — Rozsudok z 9. septembra 2008, FIAMM a i./Rada a Komisia (C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 205).

80. Pokiaľ má však nedodržanie primeranej lehoty na rozhodnutie vplyv na rozhodnutie vo veci pred Všeobecným súdom, možno sa tejto skutočnosti dovolávať na podporu dôvodu zrušenia rozhodnutia v rámci odvolania. Keďže v prejednávanej veci však neexistuje nijaká indícia o tom, že by dĺžka trvania konania mala vplyv na rozhodnutie vo veci, odvolací dôvod založený na tom, že dĺžka trvania konania pred Všeobecným súdom nesplnila požiadavky spojené s dodržiavaním primeranej lehoty, nemôže viesť k zrušeniu uznesenia vydaného Všeobecným súdom, a preto ho treba vyhlásiť za neprípustný. [19]

81. Za týchto podmienok treba návrh na zrušenie, ktorý podali odvolateľky prostredníctvom siedmeho dôvodu v rámci tohto odvolania, zamietnuť ako neprípustný.

VI – Návrh

82. Na záver navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Uznesenie Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev zo 4. septembra 2009, Inalca a Cremonini/Komisia (T-174/06), sa zrušuje v rozsahu, v akom sa v ňom v bode 75 vyhlasuje žaloba za prípustnú, pokiaľ ide o návrhy na náhradu majetkovej škody pozostávajúcej zo strát, ktoré vznikli zaplatením splátok poistného spojených so zriadením poistných záruk splatných od 27. júna 2001.

2. Hlavné odvolanie sa zamieta a vzájomné odvolanie sa v zostávajúcej časti zamieta.

3. Žaloba, ktorú na Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev podali Inalca SpA – Industria Alimentari Carni a Cremonini SpA vo veci T-174/06, sa v celom rozsahu zamieta ako neprípustná.

4. Inalca SpA – Industria Alimentari Carni a Cremonini SpA znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť trovy konania, ktoré vynaložila Európska komisia tak v prvostupňovom konaní, ako aj v súvislosti s prejednávaným odvolaním.

19 — Rozsudok FIAMM a i./Rada a Komisia, už citovaný (body 203 a 211).